

ABSTRAKT A KLÍČOVÁ SLOVA

Diplomová práce se zabývá talentovanými žáky ve výtvarné výchově. Jak se tito žáci projevují ve výtvarné výchově, podle čeho je možné takové žáky rozpoznat a jaké klade práce s nadanými žáky ve výtvarné výchově nároky na pedagoga? V práci se snažím vytvořit obecná doporučení pro práci učitele s nadaným žákem ve výtvarné výchově a otevřít téma, které nebylo v České republice doposud systematicky zpracováno. Diplomová práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou.

V teoretické části se v první kapitole zabývám nadáním a talentem. Na začátku vymezuji pojmy talent, nadání a nadaní žáci. Dále představuji modely a možné klasifikace nadání, charakteristiky nadaných dětí, možnosti jejich identifikace a vzdělávání. V druhé kapitole popisují postavení nadání a talentu v legislativních dokumentech – v dokumentu Strategie 2030+, v rámcových vzdělávacích programech a ve vyhlášce č. 27/2016 Sb. Ve třetí kapitole se věnuji výtvarné výchově a jejímu vztahu k talentovaným žákům. Ve čtvrté kapitole se zabývám kreativitou, současnými výzkumy kreativity a jejich propojení s talentovanými žáky. Na závěr teoretické části představuji některé současné výtvarné přehledky (soutěže).

Praktický výzkum vychází především z rozhovorů s pedagogy výtvarné výchovy a s talentovanými studenty. Zabývám se otázkami: „Jak pedagogové výtvarné výchovy na druhém stupni základních škol, středních školách a základních uměleckých školách charakterizují talentované žáky a jak s nimi pracují?“, „Jakým způsobem poznat ve výuce výtvarné výchovy talentovaného žáka a jaké aktivity jsou vhodné pro jejich rozvoj?“ Praktický výzkum obsahuje také příklad lekce, která je zaměřena na rozvoj kreativity a je vhodná nejen pro talentované žáky.

V závěru práce odpovídám na výzkumné otázky, kdy vycházím z dat získané vlastním výzkumem a z teoretických poznatků. Z tohoto propojení vzešlo několik předpokladů. Talentovaný žák ve výtvarné výchově má rozvinutou kreativitu, projevuje zvýšený zájem o výtvarnou činnost, má bohatou fantazii, nachází originální způsoby řešení různých úkolů a většinou ovládá jednotlivé techniky a nástroje. Talentovaného žáka můžeme poznat především podle jeho výtvorů nebo v rámci vzájemné komunikace. Při práci s nadanými žáky podporujeme jejich samostatnost a myšlení, uplatňujeme individuální přístup, inspirujeme k další tvorbě a nabízíme další možnosti rozvoje. Vhodné aktivity by měly být otevřené, s možností volby a s dostatečným prostorem pro projevení kreativity a dokončení práce.

KLÍČOVÁ SLOVA: nadání, talent, nadaný žák, výtvarná výchova, kreativita, základní škola, střední škola, základní umělecká škola